**ЗАЯВА**
**про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2027 рік**

**1. Замовник:** Кіровоградська обласна військова (державна) адміністрація (департамент економічного розвитку та торгівлі обласної військової (державної) адміністрації).

**2. Вид та основні цілі документа державного планування** (далі – ДДП)**, його зв'язок з іншими документами державного планування**

Програма економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2027 рік (далі – Програма) є базовим документом регіональної політики та дієвим інструментом для системного розвитку Кіровоградщини, спрямованого не лише на подолання наслідків війни, а й на створення передумов для подальшого зростання в умовах глобальних викликів.

Згідно із Законом України "Про стратегічну екологічну оцінку" Програма- є документом державного планування (далі – ДДП) та підлягає проведенню стратегічної екологічної оцінки.

**Методологічною основою для підготовки Програми є:**

Конституція України; Бюджетний кодекс України; Господарський кодекс України;

закони України: "Про місцеві державні адміністрації", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про засади державної регіональної політики" (із змінами), "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" (із змінами); "Про правовий режим воєнного стану" (із змінами);

постанови Кабінету Міністрів України: від 26 квітня 2003 року №621 "Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету" (із змінами); від 31 січня 2007 року №106 (із змінами) "Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм"; від 11 березня 2022 року № 252 "Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану" (із змінами).

**З метою забезпечення цілісності системи планування регіонального розвитку Програма враховує положення програмних документів, що діють на державному та регіональному рівнях, а також положення щодо екологічної складової, визначені, зокрема, такими документами:**

Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженими Законом України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року";

Державною стратегією регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695 (із змінами);

Національною доповіддю «Цілі сталого розвитку: Україна», підготовленою та адаптованою для України у вересні 2017 року, та Глобальними цілями сталого розвитку до 2030 року, схваленими 25 вересня 2015 року державами-членами Організації Об'єднаних Націй;

Бюджетною декларацією на 2027–2029 роки, схваленою постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2026 року № 793;

Планом заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024–2028 роки, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 червня 2024 року № 588-р;

Основними прогнозними макропоказниками економічного і соціального розвитку України на 2027–2029 роки, схваленими постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 2026 року № 695;

Стратегією формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року та операційним планом заходів з її реалізації у 2024–2026 роках, затвердженими розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2024 року № 483-р;

Державною стратегією забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 752-р;

Стратегією ветеранської політики в Україні на період до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 року № 1209-р;

Національною стратегією із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р;

Стратегією розвитку Кіровоградської області на 2021–2027 роки, затвердженою рішенням обласної ради від 12 березня 2020 року № 743 (у редакції рішення обласної ради від 04 липня 2025 року № 540);

Середньостроковим планом пріоритетних публічних інвестицій області на 2027–2029 роки, затвердженим розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 01 вересня 2026 року № 1816-р;

Єдиним проєктним портфелем публічних інвестицій області на 2027–2029 роки.

**Програма визначає:**

основні проблемні питання розвитку галузі (сфери діяльності);

мету, пріоритетні завдання та заходи щодо розвитку галузі, виконання яких передбачає координацію спільних зусиль місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, територіальних органів міністерств і відомств України в області у співпраці з представниками бізнесу, науковцями та громадськості задля забезпечення у 2027 році в регіоні стабільного соціально-економічного стану, створення належних безпечних умов для

життєдіяльності мешканців регіону, забезпечення реалізації державної політики, спрямованої на підвищення якості життя громадян та забезпечення їх нагальних потреб;

пріоритетні напрями діяльності у сфері охорони навколишнього природного середовища, дотримання вимог екологічної безпеки та обов'язковості додержання екологічних нормативів у відповідності до вимог чинного законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, зокрема, Лісового, Водного та Земельного кодексів України, законів України "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про природно-заповідний фонд України", "Про управління відходами" тощо.

очікувані результати та ключові індикатори оцінки виконання запланованих на 2027 рік завдань.

**Метою програми економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2027 рік є** забезпечення в умовах воєнного стану розвитку економіки регіону шляхом підтримки бізнесу, активізації інвестиційної діяльності, розбудови інфраструктури та забезпечення сталого функціонування всіх сфер життєдіяльності, створення безпечних та безбар’єрних умов для належної життєдіяльності населення області та підвищення його добробуту, забезпечення соціальної підтримки ветеранів війни, найбільш вразливих категорій населення, зокрема і внутрішньо переміщених осіб, підвищення енергостійкості та обороноздатності регіону.

**У проєкті Програми визначені основні пріоритетні напрями розвитку Кіровоградської області на 2027 рік**, а саме:

посилення оборони, обороноздатності, безпекової спроможності;

зміцнення економічної і фінансової стійкості, зокрема шляхом реалізації відповідних програм підтримки і стимулювання розвитку бізнесу;

відновлення, збереження та забезпечення належного функціонування об’єктів енергетичної інфраструктури, розвиток альтернативних джерел енергозабезпечення;

виконання соціальних програм і допомога людям, підтримка громадян, які опинилися у складних життєвих обставинах;

реалізація ветеранської політики;

створення належних безпечних умов для надання якісних, доступних адміністративних і публічних послуг, зокрема послуг освіти, охорони здоров'я та ін. з дотриманням безпекових вимог;

відбудова зруйнованого, відновлення об’єктів житлової, соціальної, комунальної та логістичної інфраструктури;

цифрова трансформація, розвиток інформаційних технологій;

адаптація системи управління регіональним і місцевим розвитком до процедур і кращих практик ЄС.

Серед основних інструментів реалізації пріоритетних завдань і заходів Програми є обласні цільові програми, розроблені відповідно до Порядку формування обласних цільових програм, моніторингу та звітності про їх

виконання, затвердженого рішенням обласної ради від 30 березня 2007 року №191 (із змінами).

Фінансування пріоритетних напрямів Програми, у тому числі через обласні цільові (комплексні) програми, здійснюватиметься з урахуванням необхідності виконання першочергових завдань, викликаних запровадженням військового стану, реальних можливостей державного, обласного та інших місцевих бюджетів, залученням фінансових ресурсів приватних інвестицій, кредитних ресурсів та технічної допомоги міжнародних організацій тощо.

**Проєкт Програми складається із 5 розділів**, в яких визначені основні пріоритетні напрями розвитку Кіровоградської області на 2027 рік, що кореспондуються із стратегічними цілями Стратегії розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки, а саме:

розвиток реального сектору економіки;

розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення;

сталий розвиток усіх територій;

збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури. Зменшення екологічного навантаження на довкілля;

підтримка Збройних Сил України та інших військових формувань. Посилення обороноздатності держави, цивільного захисту населення, правоохоронної діяльності. Допомога регіонам, які постраждали від бойових дій внаслідок збройної агресії російської федерації проти України

**3. Якою мірою ДДП визначає умови для реалізації видів діяльності або об’єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля** (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів).

Методологія розроблення Програми передбачає визначення основних завдань та заходів щодо розвитку галузей (сфери діяльності), а також орієнтовний перелік інвестиційних проєктів, серед яких можуть бути проєкти, що відповідно до Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Відповідно до статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" у разі прийняття рішень щодо реалізації таких проєктів, викладених у додатку до проєкту Програми основними відповідальними виконавцями буде здійснена процедура оцінки впливу на довкілля окремо по кожному проєкту до прийняття рішення про впровадження планової діяльності.

**4. Визначення ймовірних наслідків, які можуть мати значний вплив при реалізації ДДП:**

**а) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення:**

У ході здійснення стратегічної екологічної оцінки (далі – СЕО) будуть оцінені ймовірні наслідки реалізації Програми, зокрема необхідно оцінити наслідки для таких складових довкілля:

атмосферне повітря;

водні ресурси;

промислові та побутові відходи.

викиди та стоки;

земельні ресурси;

біорізноманіття та рекреаційні зони;

наслідки для здоров'я населення;

**б) для територій з природоохоронним статусом:**

Станом на 01 жовтня 2026 року в області налічується 258 природно-заповідних територій та об'єктів, загальною площею 116,9 тис. га, з них: 27 територій та об'єктів, площею 19,6 тис. га, мають статус загальнодержавного значення, решта (231 територія) площею 97,3 тис. га – місцевого значення. Показник заповідності від загальної площі області становить 4,75%.

Найбільша кількість природно-заповідних територій розташована в адміністративних межах Долинської, Гурівської, Великоандрусівської, Кетрисанівської, Новомиргородської, Онуфріївської та Устинівської територіальних громад.

В рамках програмного завдання з початку 2026 року в області оголошено (створено) 4 території та об'єкти природно-заповідного фонду області на площі 372,7 га, а саме: 2 ботанічні пам'ятки природи: "Балка тисячі шафранів" на території Компаніївської селищної територіальної громади, "Фіолетові пагорби" на території Новопразької територіальної громади та 2 ландшафтні заказники місцевого значення: "Балка Бузова" на території Компаніївської селищної територіальної громади, "Балка Диківська" на території Пантаївської селищної територіальної громади.

Відповідно до Указу Президента України від 11 серпня 2026 року № 719/2026 в області створено національний природний парк "Чорний ліс", загальною площею 13,7 тис. га земель державної та комунальної власності, а саме:

12,8 тис. га земель державної власності лісогосподарського призначення на території Кропивницького району, що перебувають у постійному користуванні ДП "Ліси України", з вилученням у землекористувача та наданням їх у постійне користування парку;

0,9 тис. га земель комунальної власності (землі водного фонду, сільськогосподарського, лісогосподарського призначення) на території Кропивницького району, що включаються до території парку без вилучення у землекористувачів.

Під час здійснення СЕО варто оцінити ймовірні наслідки реалізації Програми на зазначені території та об'єкти природно-заповідного фонду.

Також, станом на 01 жовтня 2026 року погоджено матеріали на створення ще 41 території та об’єктів природно-заповідного фонду, загальною площею 2185,68 га, в адміністративних межах Бобринецької, Долинської, Добровеличківської, Компаніївської, Новоархангельської, Великоандрусівської, Великосеверинівської, Глодоської, Гурівської, Кетрисанівської, Первозванівської та Тишківської територіальних громад.

Одним із головних чинників негативного впливу на стан збереження територій та об’єктів природно-заповідного фонду залишається відсутність закріплених на відповідних картографічних матеріалах, та на місцевості їх меж у встановленому законодавством порядку.

Станом на 01жовтня 2026 року встановлено межі та внесено відомості про обмеження у використанні земель до Державного земельного кадастру України щодо 145 територій та об’єктів природно-заповідного фонду загальною площею 7,1 тис. га.

**в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення:**

У рамках проведення СЕО проєкту Програми не передбачається оцінка транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

**5. Виправдані альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі, якщо ДДП не буде затверджено:**

Зважаючи на комплексність рішень Програми, що обумовлюється необхідністю виконання пріоритетних напрямів, завдань і заходів Програми, визначених для різних видів промислово-виробничої, соціальної, рекреаційної, комунікаційної діяльності, здійснюється розгляд виправданих альтернатив планованих рішень.

При впровадженні заходів Програми, порівняно із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров’я населення.

**6. Дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час СЕО:**

Для проведення СЕО проєкту Програми буде використана наступна інформація: доповідь про стан навколишнього природного середовища в області; наявна статистична інформація; відомча інформація; інформація, що включена в інші акти законодавства, які мають відношення до проєкту ДДП; експертні оцінки; інша доступна інформація.

Під час проведення СЕО будуть застосовані такі методи: збір та аналіз інформації про поточний стан, порівняльний аналіз та аналіз тенденцій розвитку відповідної галузі (сфери діяльності); оцінка ймовірних наслідків,

проведення консультацій з громадськістю щодо екологічних цілей та можливого впливу на здоров’я населення.

**7. Заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП.**

Під час здійснення СЕО передбачається розглянути заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків для довкілля, визначені законодавством. Так, Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" (далі – Закон) визначає загальні вимоги в галузі охорони навколишнього середовища. Цим Законом встановлено, що використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з додержанням обов'язкових екологічних вимог стосовно:

а) раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;

б) здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;

в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;

г) застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров’я населення;

д) збереження територій та об’єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні;

е) здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб;

є) здійснення заходів щодо збереження і невиснажливого використання біологічного різноманіття під час провадження діяльності, пов’язаної з поводженням з генетично модифікованими організмами.

У результаті здійснення СЕО проєкту Програми будуть сформовані заходи і рекомендації щодо запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків на довкілля, у тому числі здоров'я населення, які можуть виникнути під час реалізації Програми.

Зазначені заходи і рекомендації будуть ґрунтуватися на результатах проведених в рамках СЕО досліджень, та визначатимуться відповідно до вимог Закону України "Про систему громадського здоров’я" (із змінами) і з урахуванням інших чинних нормативно-правових актів щодо охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів.

**8. Пропозиції щодо структури та змісту звіту про СЕО.**

Стратегічна екологічна оцінка буде виконана в обсягах, визначених статтею 11 Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку".

Пропонується така структура Звіту із СЕО:

1. Зміст та основні цілі проєкту Програми, її зв'язок з іншими документами державного планування.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров’я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо проєкт Програми не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров’я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Програми, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються ДДП, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки ДДП.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом’якшення негативних наслідків виконання Програми.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

10. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої вищезазначеними пунктами, розраховане на широку аудиторію.

**9. Орган, до якого подаються зауваження і пропозиції, та строки їх подання.**

**Зауваження і пропозиції до заяви** про визначення обсягу СЕО проєкту Програми економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2027 рік надсилати **департаменту економічного розвитку та торгівлі Кіровоградської обласної військової адміністрації** на адресу: пл. Героїв Майдану, 1, м.Кропивницький, 25006 або в електронному вигляді на електронну адресу: **public@economika.kr-admin.gov.ua**.

Строк подання зауважень і пропозицій – 10 (десять) календарних днів з дня оприлюднення даної публікації.

***Відповідальна особа:*** Шевельова Тетяна Василівна (0522) 24-49-38.

**10. Повідомлення про оприлюднення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки** проєкту Програми економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2027 рік**:**

**Заява про визначення обсягу СЕО проєкту Програми економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2027 рік** розміщено на офіційному вебсайті Кіровоградської обласної військової адміністрації (розділ "Актуально" та розділ "Громадянам" (*підрозділ "Консультації з громадськістю", рубрика "Електронні консультації", підрубрика "Інформаційне повідомлення"*).